Диссертациялық жұмысты жоспарлау және өткізу

Дәріс 4

ҒЫЛЫМИ МАҚАЛА ЖАЗУ ЖӘНЕ ОНЫ ЖАРИЯЛАУ

PhD, доцент
Мусагалиева Айжан Ниазбековна

Дәріс жоспары

1. Ғылыми мақаланың мақсаттық ерекшелігі және типологиясы
2. Ғылыми мақаланың құрылымы және оның бөлімдеріне қойылатын талаптар
3. Журналды таңдау критерийлері (Scopus, WoS, КОКСОНВО)
4. Редакциялық талаптар және академиялық жазу стилі
5. Жариялауға дайындау: этика, пәнаралық талаптар, тілдік редакция
6. Рецензия және қайта түзету процесі

Мақсаты

Магистранттарға ғылыми мақалаларды халықаралық академиялық стандарттарға сәйкес құрылымдау, рәсімдеу және жариялауға дайындаудың негізгі қағидаттары мен талаптарын меңгерту.

Ғылыми мақала: анықтама және функциялары

Ғылыми мақала - автордың зерттеу нәтижелерін академиялық қоғамға жеткізетін **негізгі коммуникациялық форма**.

Функциялары:
• жаңа ғылыми білімді жариялау;
• ғылыми жаңалықты дәлелдеу;
• пәнаралық диалогқа үлес қосу;
• зерттеу нәтижелерінің ашықтығын қамтамасыз ету.

Мақала диссертациядан айырмашылығы - **қысқа, нақты, дәлелді**, тек маңызды нәтижелерге шоғырланады.

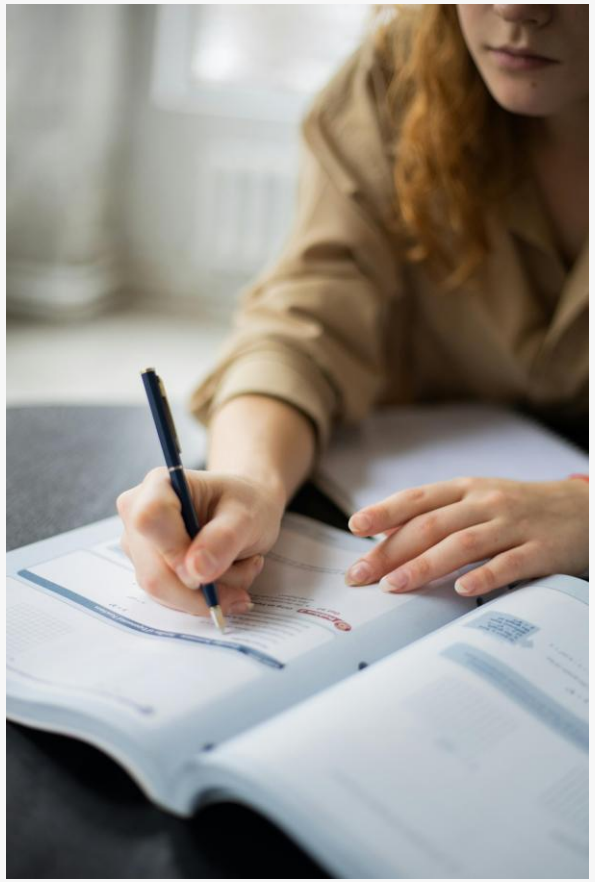

ҒЫЛЫМИ МАҚАЛАЛАРДЫҢ ТҮРЛЕРІ

- Original Research Article – жаңа деректер мен нәтижелер
- Review Article – әдебиетке жүйелі шолу
- Short Communication – қысқа хабарлама, бастапқы нәтижелер
- Case Study / Case Report – нақты жағдайды сипаттау
- Methodological Paper – әдіснамалық үлес
- Conceptual/Theoretical Paper – теориялық талдау

Ғылыми мақаланың құрылымы (IMRAD)

I — Introduction (Кіріспе)
Зерттеу мәселесі, өзектілік, ғылыми олқылықтар

M — Methods (Әдістер)
Дерек көздері, эксперименттік немесе аналитикалық тәсілдер

R — Results (Нәтижелер)
Статистикалық және эмпирикалық деректер, кесте/суреттер

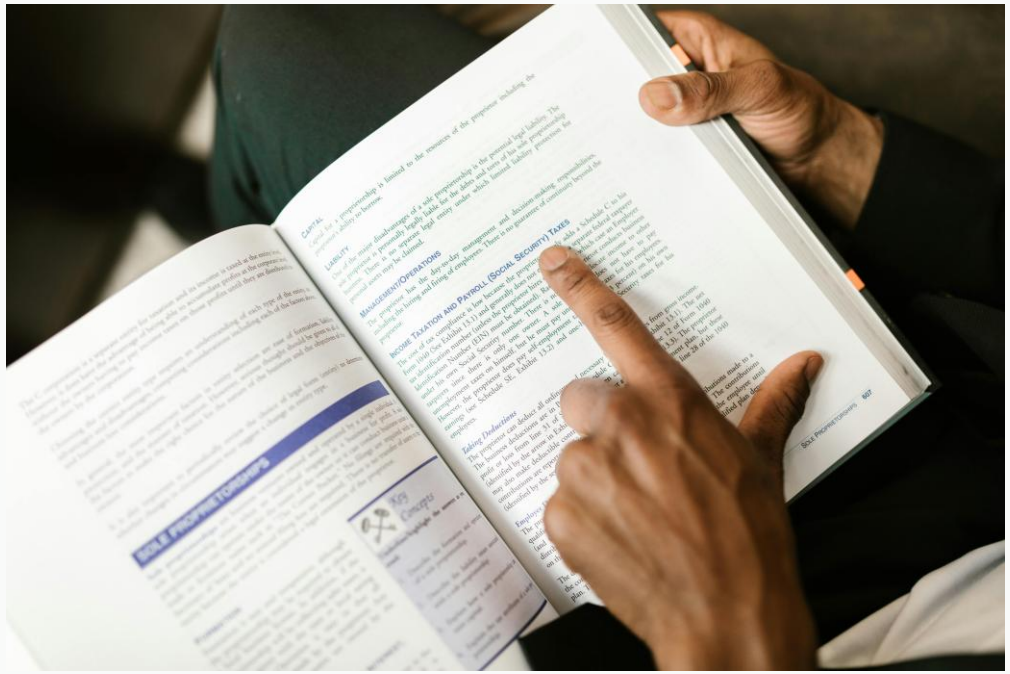
A— and

D — Discussion (Талқылау)
Нәтижелерді әдебиетпен салыстыру, интерпретация

Conclusion (Қорытынды)
Жаңалық, практикалық маңыз, болашақ зерттеу

References (Әдебиеттер) – халықаралық стильде

Атауы және аңдатпа талаптары

Атауы

Қысқа, нақты, артық сөзсіз

Негізгі айнымалылар мен аймақ анық көрінуі керек

12–16 сөзден аспағаны дұрыс

Аңдатпа

150–250 сөз

Жұмыс мақсаты, әдістер, негізгі нәтижелер

“Нәтиже → мағына → маңызы” схемасы

Ғылыми стиль, артық мәліметсіз

Кіріспе бөлімінің талаптары

Әдебиеттегі олқылықты анық көрсету (research gap)

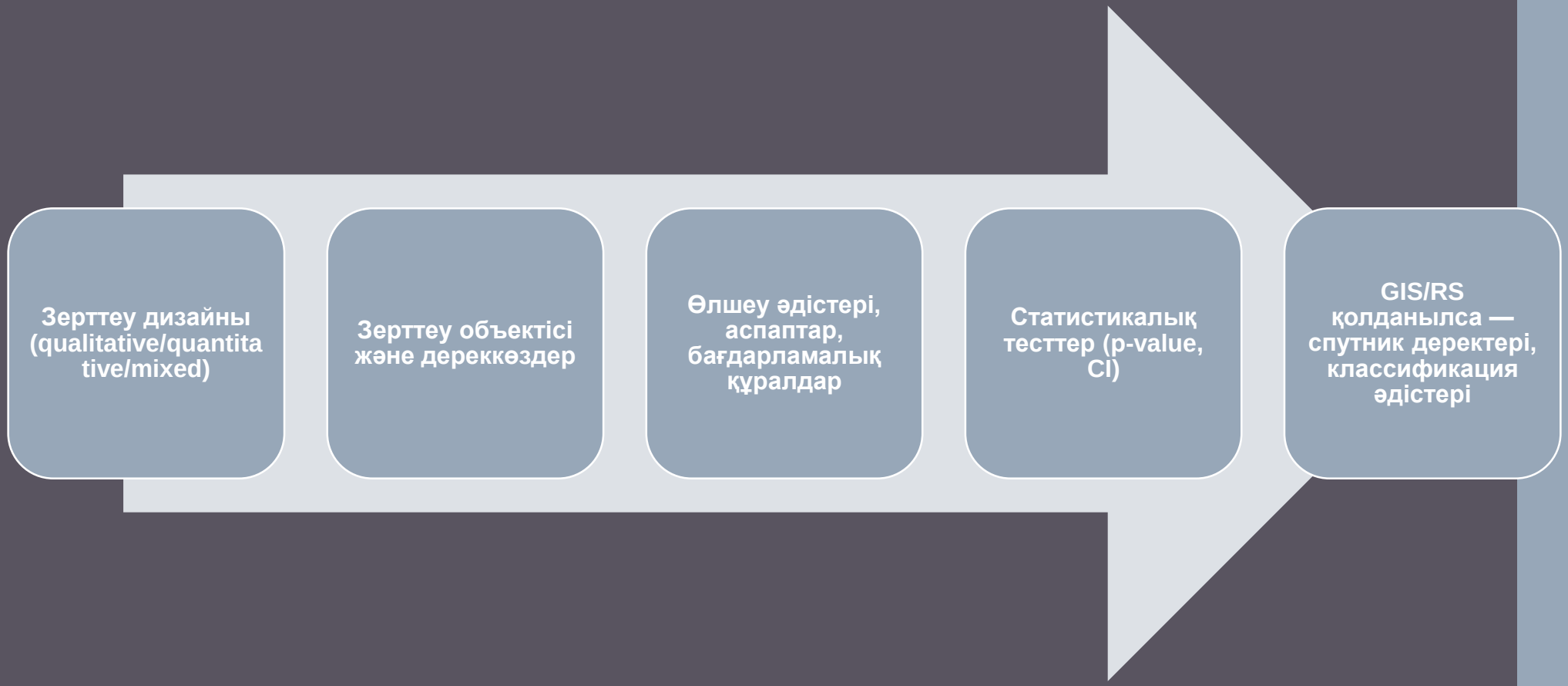
Зерттеу мақсаты мен сұрақтарын нақты тұжырымдау

10–25 қазіргі әдебиет пайдаланылуы тиіс

Ғылыми проблема мен өзектілікті дәлелдеу

Қателер: артық теория, шектен тыс жалпы ақпарат, мәселені дәл көрсетпеу

METHODS БӨЛІМІН РӘСІМДЕУ

Results бөлімін рәсімдеу

Нәтижелерді түсіндіру берілмейді (Discussion-да ғана)

Көрнекі материалдардың сапасы жоғары болуы қажет

Барлық суреттер нөмірленеді, түсіндірмесі беріледі

Тек алынған деректер: графиктер, кестелер, карталар

Қайталау, артық мәтін болмауы тиіс

Discussion (Талқылау)

Әдебиетпен салыстыру және сәйкестендіру

Қарама-қайшылықтарды түсіндіру

Шектеулер

Жаңалықтың теориялық және практикалық мәні

Нәтижелердің ғылыми мәнін ашу

Академиялық стиль: дәлел, логика, сілтеме

Журналды таңдау критерийлері

- Scopus / Web of Science индексациясы
- Q1–Q4, CiteScore, Impact Factor көрсеткіштері
- Журналдың пәндік бағыты
- Publishing house беделі (Elsevier, Springer, MDPI, Taylor & Francis)
- APC (article processing charge) саясаты
- Журналдағы соңғы жарияланымдардың тақырыптық сәйкестігі

Рецензиялау және жауап беру

Peer-review түрлері: single blind, double blind, open review

Reviewer пікірлеріне ғылыми, дәлелді, құрметті стильде жауап беру

Қажет болса, әдіс, кесте, мәтін толықтыру

“Revised manuscript” файлында барлық өзгерістер белгіленеді

Мақұлдау бірнеше түзетуден кейін орын алады

Бақылау сұрақтары

1.Ғылыми мақаланың құрылымында IMRAD моделі қандай рөл атқарады және оның әр бөлігінің негізгі міндеті неде?

2.Мақала тақырыбын, аннотациясын және ключевые слова-ны құрастыру кезінде қандай талаптар ескерілуі тиіс?

3.“Кіріспе” бөлімінде research gap қалай анықталып, ғылыми мәселемен байланысы қалай дәлелденеді?

4.Әдістеме бөлімін жазуда репликация (қайта жаңғырту) принципін қамтамасыз ету үшін қандай ақпарат міндетті түрде берілуі қажет?

5.Нәтижелерді ұсынғанда мәтін, кесте және графиктердің өзара қайталанбауын қалай қамтамасыз етуге болады?

Ұсынылатын әдебиеттер тізімі

1.Әбдіғаппарова, Қ. У., Смағұлова, Ш. Қ.Ғылыми зерттеу әдістемесі : оқу құралы. – Алматы : Қазақ университеті, 2016. – 240 б.
2.Тілеубергенова, С.Ғылыми жұмыс пен диссертация жазу негіздері. – Алматы : Дәуір, 2020. – 216 б.
3.Тихомиров, Н. П.Методология научных исследований : учебное пособие. – М. : Юрайт, 2020. – 289 с.
4.Бабби, Э. Практика социального исследования. – СПб. : Питер, 2021. – 608 с.
5.Полякова, О., Лесняк, Ю.Методика написания научных статей : учебное пособие. – М. : КноРус, 2019. – 172 с.

НАЗАРЛАРЫҢЫЗҒА РАҚМЕТ!

Мусагалиева Айжан Ниазбековна

+7 747 387 87 85

aizhan.mussagaliyeva@kaznu.edu.kz